

Vejledende løsning og problemkatalog

Ordinær prøve, grundlæggende formueret, E2014

Fagets formål fremgår af fagbeskrivelsen og omfatter blandt andet at de studerende vurderes på deres evne til:

- 1) at genkende juridiske problemstillinger
- 2) at argumentere for en løsning på skrift i et sikkert og præcist sprog
- 3) at anvende en korrekt, struktureret og systematisk fremgangsmåde
- 4) at anvende de rigtige kilder og begrunde dette
- 5) at anvende fagets terminologi korrekt og sikkert
- 6) at svare på de stillede spørgsmål.

Studerende godskrives ikke for:

- 1) Gentagelser af opgaveteksten som ikke har relevans for et argument, eksempelvis 'indledninger'.
- 2) Redegørelser for juridiske problemstillinger der ikke spørges til.

Spørgsmål 1

- a) Giv en begrundet redegørelse for retsstillingen i forholdet mellem Asteroidea A/S og KvaliFoder ApS og tag stilling til de argumenter, parterne fremfører.

Der fremføres to argumenter. Et om den almindelige pris og et om fejlskrift. Begge dele bør derfor nævnes i besvarelsen.

Problemet er opstået på baggrund af en tastefejl i et tilbud. Der er derfor tale om en erklæringsfejl, og det må overvejes, om aftalen rammes af ugyldighed i medfør af AFTL § 32, stk. 1, om fejlskrift. En tilbudsgiver er ikke bundet af sit tilbuds indhold, hvis modtageren indså eller burde indse, at der var sket en fejl. Det er derfor relevant at diskutere god tro hos KvaliFoder ApS.

Momenter der taler for at KvaliFoder ApS er i god tro er at der er tale om en ny vare som ikke før har været indkøbt og anvendt. Argumentet om en almindelig pris kan derfor afvises. KvaliFoder er derfor i god tro og dermed er der indgået en bindende aftale om levering til en pris af kr. 132,-.

Det kan måske nævnes at det høje proteinindhold og den meget lave pris på 132,- taler for at KvaliFoder burde indse at der var sket en fejl, når indkøberen er opmærksom på det høje proteinindhold, og at han forventer, at prisen må være højere end prisen for konventionelt pulver. Dette mod dog afvises da der er tale om et nyt produkt som branchen ikke endnu har kendskab til.

(Grundlæggende aftaleret side 386ff.)

- b) Tag begrundet stilling til, om der er indgået bindende aftale mellem Asteroidea A/S og Sophus.

Det oplyses, at Hans er ansat i Asteroidea A/S. Hans præsenterer virksomheden over for Sophus, og de to mødes på en messe for professionelle. Hans handler i virksomhedens navn og for virksomhedens regning. Hans har derfor en stillingsfuldmagt jf. AFTL § 10, stk. 2.

En stillingsfuldmagt eksisterer, til fuldmægtigen fjernes fra stillingen jf. AFTL § 15. Det oplyses, at dette er varslet, men det sker først om 3 måneder. Derfor eksisterer der en stillingsfuldmagt på tidspunktet for aftaleindgåelsen.

Fuldmagten følger af det ydre forhold, som angår marketing, salg og personalepleje. Hans' titel af chef (HR Manager) samt visitkortet der er ment til forevisning giver indtryk af at Hans har fuldmagt til at indkøbe arrangementer til personalet, heriblandt en overlevelsestur.

Bemyndigelsen fremgår af det indre forhold og er for personaleplejens vedkommende begrænset til kr. 2.500,- om året hvilket er usædvanligt for chefer med ansvar for personalet. Det er dog klart at Hans handler uden for bemyndigelsen.

Da Hans handler inden for fuldmagten, men uden for bemyndigelsen, er det nødvendigt at diskutere god tro hos Sophus, jf. AFTL § 11, stk. 1. Der er ingen oplysning om, at Sophus kender til bemyndigelsen eller den budgetmæssige ramme. Derfor er Sophus i god tro og der er indgået en bindende aftale.

Der skal ifølge spørgsmålet ikke tages stilling til Hans' eventuelle ansvar over for hovedmanden.

(Grundlæggende aftaleret kap. 4, særligt side 271ff.)

Spørgsmål 2 (10%)

- a) Fra hvilket tidspunkt vil Asteroidea A/S kunne kræve rente af den forsinkede betaling efter rentelovens regler, såfremt leveringsaftalen mellem parterne ikke indeholder bestemmelser om betalingstidspunktet?

I den første situation er forfaldsdagen ikke fastsat i forvejen. Uden en forudgående aftale herom kan Asteroidea A/S ikke ensidigt fastsætte en betalingsdag, hvorfor rentelovens § 3, stk. 2, finder anvendelse. Der kan derfor tidligst kræves rente 30 dage efter afsendelsen af fakturaen. Om der gælder en helligdagsregel eller ej, jf. Dansk privatret, 17. udg. s. 375, er uden betydning for kravet på rente.

- b) Bliver svaret anderledes, hvis leveringsaftalen mellem parterne indeholdt følgende ordlyd: "Der udstedes hver den første i måneden faktura for leverancer foretaget i måneden forinden. Kvalifoder ApS skal betale fakturaerne senest den 13. i måneden"?

I det andet tilfælde er forfaldsdagen fastsat i forvejen. Derfor kan rentelovens § 3, stk. 1, anvendes. Som aftalen er formuleret, kan den ikke siges at tilsidesætte helligdagsreglen. Betaling skulle derfor være sket senest den 15. december, hvorfor Asteroidea A/S er berettiget til at kræve rente efter renteloven fra den 16. december 2014.

(Dansk Privatret s. 375.)

Spørgsmål 3 (35%)

- a) Giv en begrundet redegørelse for om Asteroidea A/S er bundet af bestillingslisten sendt til Stahl & Maschinen GmbH.

Der er indgået en bindende aftale, såfremt der har været fremsat tilbud, der er blevet accepteret. Det må vurderes om Stahls prisliste og Bents bestillingsliste en afgørende rolle. Dette skal ske ud fra CISG artikel 14 da kravene for anvendelse af CISG er opfyldt jf. artikel 1-6 (løsørekøb, ikke privat formål, forretningssted i to CISG stater, ikke undtaget købsform og ikke aftalt andet).

Der spørges til bestillingslisten afsendt af Bent. For at kunne vurdere om denne bestillingsliste er en accept eller et tilbud er det nødvendigt at overveje om Stahls udleverede prisliste i sig selv er et tilbud eller en opfordring til at gøre tilbud.

Ifølge CISG artikel 14 er en henvendelse et tilbud såfremt henvendelsen:

- udtrykker afsenders intention om at binde sig,
- er rettet til en bestemt modtager,
- indeholder angivelse af genstand, mængde, kvalitet og pris.

Det fremgår af opgaven at prislisten er blevet udleveret ved første kontakt mellem Asteroidea A/S og Stahl. Det oplyses ikke at prislisten indeholder angivelser af mængder og kvalitet og ej heller om listen er adresseret specifikt til Asteroidea A/S eller ej.

Antages det at prislisten ikke opfylder kravene i artikel 14 er der tale om en opfordring til at gøre tilbud og derfor bliver Bents bestillingsliste til et tilbud. Bestillingslisten opfylder kravene i artikel 14. Selv om prisen ikke er angivet direkte i bestillingslisten, så fremgår den indirekte jf. den udleverede prisliste. det muligt at tilbagekalde tilbud frem til tidspunktet for acceptens afsendelse, jf. art. 16. Da det oplyses, at der endnu ikke er afsendt en accept, er tilbuddet blevet tilbagekaldt. Det er irrelevant for tilbagekaldelen, jf. art. 16, om meddelelserne er blevet læst. Derfor er tilbuddet tilbagekaldt og Asteroidea A/S er derfor ikke bundet af den fremsendte bestillingsliste.

Antages det at prislisten opfylder kravene i artikel 14 er der tale om et stående tilbud. Bents bestillingsliste er derfor en accept af tilbud om salg af de varer der er angivet i prislisten. En accept kan tilbagekaldes hvis tilbagekaldelsen kommer frem før eller samtidig med at accepten kommer frem jf. CISG art. 18(2) og art. 22. Da tilbagekaldelsen kommer frem dagen efter er accepten ikke tilbagekaldt og Asteroidea A/S er derfor bundet af den fremsendte bestillingsliste.

(Provisorisk kapitel af Edlund et al., Købsretten, 6. udg., side 2ff.)

(Provisorisk kapitel af Neumann, Aftaleindgåelse og CISG del II, side 3ff og side 11ff.)

- b) Gør rede for hvor vidt Asteroidea A/S har krav på at få betaling og på at få varerne retur fra Det Lokale Dyrlægehus ApS.

Købeloven finder anvendelse, da det oplyses, at der er indgået en gensidig bebyrdende aftale om køb af løsøre mellem to parter med hjemsted i Danmark.

Hver bestilling bør behandles for sig.

Ad den første bestilling. Først må det konstateres, om der er tale om misligholdelse. Købers pligt er at betale som aftalt. Det fremgår, at parterne ikke har aftalt betalingsdatoen, og denne følger derfor efter et påkrav, jf. KBL § 12. Påkravet fremsættes samtidigt med leveringen, og fristen for betaling er fastsat til 14 dage efter. Det oplyses, at der er gået i hvert fald to måneder samt mere end 14 dage, siden påkravet er fremsat, hvorfor der er tale om misligholdelse i form af betalingsforsinkelse.

Sælger påberåber sig to beføjelser, og inden disse behandles hver for sig, kan det konstateres, at der må foretages et valg imellem disse, da det ikke samtidigt er muligt både at kræve handlen hævet og betalingen erlagt, selv om betingelserne for hver beføjelse er opfyldt.

Ved misligholdelse har sælger mulighed for at forlange ophævelse og erstatning, jf. KBL § 28, stk. 1.

Naturalopfyldelse (betaling) er begrænset i det omfang, der foreligger umulighed, såsom sammenbrud af betalingssystemer, jf. § 24, jf. § 30. Det oplyses ikke, at betaling er umulig. Reklamationspligten ved påstand om naturalopfyldelse afhænger af, om varen er overgivet til køber eller ej, da fristen i § 31 kun gælder for tilfælde, hvor varen ikke er overgivet. Da varen i dette tilfælde er overgivet, gælder der ingen særlig lovbestemt reklamationsfrist, og selv om der er tale om en handelskøb (A/S og ApS), og selv om der er gået mindst 2 måneder siden betalingsfristen, har sælger stadig krav på betalingen.

Returnering af varerne kan ske såfremt, betingelserne for ophævelse er opfyldt. Ophævelse kan forlanges, hvis betalingsforsinkelsen er væsentlig, jf. KBL § 28, stk. 1. I handelskøb formodes enhver forsinkelse at være væsentlig, jf. § 28, stk. 1, 3. pkt. Der er ikke holdepunkter for at tilbagevise formodningen. Der er tydeligvis tale om et handelskøb, da parterne i aftalen drives i selskabsform (A/S og ApS). Forsinkelsen angår ikke en ringe del af købesummen, jf. princippet i § 21, stk. 3. Det ser derfor umiddelbart ud som om, at aftalen kan ophæves. Det fremgår dog af § 28, stk. 2, at en aftale ikke kan ophæves, såfremt varen er overgivet, hvilket er tilfældet her. Det oplyses, at der ikke er indgået aftaler ud over leveringstid, mængde og pris, og der er ikke taget et ejendomsforbehold. Dermed har sælger ikke adgang til at ophæve aftalen, og det er irrelevant at undersøge, om reklamationspligterne er overholdt.

Sælger har derfor ret til betalingen (naturalopfyldelse), men kan ikke ophæve aftalen vedrørende den første levering. Hertil kommer eventuelt krav om morarenter, hvilket der dog ikke direkte spørges til.

(Købsretten side 107 og kap. 4)

Ad den anden bestilling.

Situationen er den samme som ovenfor, dog sådan at der er sket en fejl i betalingsoplysningerne. Der skal i § 28, stk. 1, indlæses den modifikation, at beføjelserne kun tilkommer sælger, såfremt der ikke er tale om fordringshavermora. Det forkerte kontonummer er sælgers ansvar, jf. U2005.2292V. Der foreligger således ikke betalingsforsinkelse, og der foreligger derfor heller ikke en væsentlig misligholdelse, som kan føre til aftalens ophævelse, da sælgers fordringshavermora er årsagen til den manglende betaling.

Naturalopfyldelse (betaling af købesummen) er stadig en ret, jf. aftalen, når det rigtige kontonummer bliver oplyst af sælger, dog sådan at retten til morarenter er afskåret. Muligheden for, at køber kan frigøre sig for sin betalingsforpligtigelse ved deponering, er kun sparsomt omtalt i pensum.

(Købsretten side 113 og 217.)

Spørgsmål 4 (25%)

- a) Tag begrundet stilling til hvorvidt Bent, Asteroidea A/S og/eller skipperen er ansvarlige for det fremsatte krav.

Der er tale om spørgsmål om erstatning uden for kontrakt. Der er tale om personskade, idet arbejdstageren Alice omkommer som følge af en arbejdsulykke, hvorved hendes ægtefælle lider et forsørgetab, der er opgjort til 2.000.000 kr.

Det første, der må tages stilling til, er hvem der eventuelt kan komme i betragtning som eventuelle skadevoldere. I den foreliggende situation er der flere mulige ansvarssubjekter: 1) Selskabet Asteroidea, der bærer et arbejdsgiveransvar for lederen Bent (og i den forbindelse Bent selv) samt 2) Viggo som ansvarlig for kutterens drift og indretning. Inden de to ansvarssubjekters stilling behandles nedenfor, skal det pointeres, at mens der kan anføres ret sikre synspunkter i anledning af Asteriodeas (og Bents) erstatningsretlige stilling, er det vanskeligere at indse de forhold, der potentielt kan føre til ansvar for Viggo (hvorfor beskrivelsen af retsstillingen af sidstnævnte karaktermæssigt bedømmes betydelig mere lempeligt).

1) I forhold til arbejdsgiveren Asteroidea A/S kan to ansvarsgrundlag diskuteres.

For det første gælder der som udgangspunkt erstatningsansvar på et culpa-grundlag over for arbejdstagere, hvis der sker tilsidesættelse af den gældende endog meget strenge handle- og informationspligt, som gælder og som skal sikre, at de ansatte kan arbejde under sikkerhedsmæssigt forsvarlige forhold, således at de ikke kommer til skade, jf. Lærebog i erstatningsret s. 99 ff. med henvisning til arbejdsmiljølovens § 45 (om tekniske hjælpemidler, som der er tale om her).

Culpaansvaret er altså strengt, og der skal i øvrigt som følge her meget til, for at en erstatning kan nedsættes på grund af egen skyld, jf. f.eks. U 2002.519 H (småtekst i Lærebog i erstatningsret s. 100).

I den foreliggende situation, hvor skaden sker ved afprøvning af nyt udstyr har Asteroidea A/S ved den ansatte leder Bent klart og direkte instrueret den skadelidte medarbejder i, at hun ikke må starte maskinen, før lederen er tilbage. At der overhovedet opstår en situation, hvor der kan ske skade skyldes, at Alice tilsidesætter en direkte ordre og anmoder den for kutteren ansvarlige skipper om at igangsætte farligt mekanisk udstyr, som hun – Alice har indgående kendskab til funktionen af generelt som ansat i Asterioida og i den foreliggende situation konkret som medudvikler af udstyret.

Den almindelige handle og informationspligt, som skal sikre den ansattes sikkerhed er derfor umiddelbart overholdt af Asteroidea A/S.

For det andet kan det – med ovennævnte strenge vurdering af en skade i et arbejdsmiljø in mente - spørges, om der kan rettes noget krav mod Asteroidea A/S støttet på DL 3-19-2. Reglen hjemler ganske vist et objektivt arbejdsgiveransvar, men en forudsætning for at skadelidte kan gøre dette objektive ansvar gældende, at der er noget at bebrejde den i sammenhængen relevante ansatte – altså her lederen Bent – en handling eller undladelse som har forbindelse til hvervet og helt centralt: Er mindst simpelt uagtsom, dvs. culpøs.

At Bent skulle have handlet culpøst kan dog klart afvises: Han har netop som leder givet en utvetydig instruks, der vel at mærke har en sådan karakter – forbud mod overhovedet at starte maskinen – at den helt udelukkede, at en potentiel skadessituation overhovedet kunne opstå om adressaten for instruksen – som netop er afdøde Alice selv – havde overholdt sin lydighedspligt. Det er derfor ikke nødvendigt at komme ind på EAL § 23, stk. 2, som i den foreliggende situation i øvrigt efter alt at dømme ville have ført til ansvarsbortfald for Bent.

Selv om man ikke når til ovennævnte ret sikre konklusion, at Asteroida ikke bærer noget ansvar, er det dog helt acceptabelt, om en af Alice udvist egen skyld inddrages i bedømmelsen. Jo flere momenter, der kan opregnes i dén forbindelse, jo bedre. For det første tager Alice initiativ til testen ved at anmode om at få startet anlægget, og hun gør det stik imod en til hende personligt rettet tjenestebefaling. For det andet tager hun dette initiativ med fuldstændig viden om branchen, måden at losse en kutter på, og i den forbindelse med fuldstændig viden om farligheden af sugemekanismen, som hun selv har været med til at udvikle. For det tredje stikker hun herefter – i en situation hvor hun er helt alene og ikke selv kan afbryde suget, og hvor hun véd at ingen om fornødent kan komme hende til hjælp – ligefrem hovedet ned i den farlige maskine. Flere – og navnlig alle ovennævnte – momenter tilsammen må betegnes som endog overordentligt groft uagtsomt fra hendes side. At hun derfor har medvirket til skadens indtræden må således anses for sikkert, jf. nærmere Lærebog i erstatningsret s. 413 ff. Det må således antages at der sker bortfald af et evt. ansvar for Asteroidea. Det trækker ikke ned, om nedsættelse diskuteres som muligt alternativ til bortfald, men det skal i givet fald vurderes, hvorledes hændelsen så forholder sig til brøk-reglerne ved erstatningsfastsættelse, jf. Lærebog i erstatningsret, kapitel 15, afsnit 3.5, altså at mindre end 1/3's uagtsomhed = fuld erstatning, mens mindre end 2/3's uagtsomhed = ingen erstatning).

2. I forhold til skipperen Viggo kan de samme ansvarsgrundlag som nævnt ovenfor vedrørende Asterioda diskuteres.

For det første er også Viggo er underlagt den ovennævnte meget strenge handle- og informationspligt, som gælder for arbejdsgivere og som skal sikre, at de ansatte kan arbejde under sikkerhedsmæssigt forsvarlige godhold. Dét, der i givet fald kan diskuteres, er, om Viggo i Bents fravær glider ind og overtager det strenge ansvar. At han på den anden side "blot" har stillet sin kutter (om hvilken der ikke i øvrigt er oplysninger om arbejdsmiljøproblemer) til rådighed for en afprøvning ved Asteroidea A/S' to ansatte, som netop selv har udviklet sugeindretningen. Mod en lempelse som følge af ovenstående taler, at afprøvningen sker i Viggos interesse, da han må en ret sikker viden om, hvad det er for en indretning, der er under afprøvning. At Viggo kunne have undladt at

starte maskinen og dermed suget er klart. Og måtte han have hørt lederen Bent give Alice beskeden om at vente trækker det i en skærpende retning.

Sammenfattende må en eventuel diskussion handle om handlepligt/tilsynsbeføjelser og i hvis interesse arbejdet udføres.

Denne diskussion, som der ikke kan stilles store krav til i en besvarelse, med så meget desto større sikkerhed som ovenfor vedrørende Asteroidea munde ud i den konklusion, at den almindelige handle- og informationspligt, som skal sikre den ansattes sikkerhed er overholdt. Lægges det uden videre til grund, at Viggo ikke bærer noget ansvar, er et sådant svar fuldt acceptabelt.

For det andet kan det objektive arbejdsangiveransvar efter DL 3-19-2 berøres også i forhold til Viggo. Der kan i relation til 3-19-2 henvises til lejetager/låntager-diskussionen, i Lærebog i erstatningsret, s. 151, særligt note 16. Der kan alt i alt argumenteres lidt frem og tilbage vedrørende de enkelte momenter, men om man ser og gennemfører denne diskussion er ikke afgørende. Tages spørgsmålet op, er svaret dog helt sikkert, at Viggo ikke er ansvarlig efter DL 3-19-2. Den instruktionsbeføjelse, han med tvivlsom føje måtte antages at have – altså ved så at sige at glide ind i og overtage pligten, da Bent går – påfører ham netop kun ansvar, hvis den ansattes fejl (altså Alices fejl, jf. ovenfor) fører til, at der voldes skade på andre, hvilket ikke er tilfældet her, hvor det er Alice selv, der kommer til skade.

Neutralt for besvarelsen af de ovenstående spørgsmål er opgavetekstens oplysning om, at Viggo som medstifter og aktionær i Asteroidea. Isoleret – eller for den sags skyld sammen med andre momenter – trækker denne omstændighed hverken i den ene eller det anden retning. En aktionær har ikke nogen handlepligt eller instruktions- eller tilsynsbeføjelse over ansatte i aktieselskabet. Dette er specielt sikkert her, hvor der sker skade i forbindelse med arbejde om bord på kutteren, hvor de afprøver eget udviklet udstyr i en anden virksomhed, end dén, som Viggo ejer aktier i.

I relation til spørgsmålet om egen skyld er diskussionen tilsvarende som ovenfor vedrørende Asteroidea, altså at der er udvist en endog meget betydelig egen skyld af hende, som under alle omstændigheder må føre til ansvarsbortfald, alternativt nedsættelse efter tredjedelsreglen.